

Razdoblje promjene: *Sociologija sela* postaje *Sociologija i prostor* (2006. - 2011., godina 44 do 49, broj 171-191)

Ankica Marinović

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Hrvatska
e-mail: ankica@idi.hr

SAŽETAK S pozicije glavne i odgovorne urednice časopisa *Sociologija i prostor* u razdoblju 2006.-2011. autorica analizira razdoblje u kojemu je časopis, kao polazište nove koncepcije i nove faze razvoja, promijenio naziv iz *Sociologija sela* u *Sociologija i prostor*. U uvodnom dijelu tematizira okolnosti pod kojima je došlo do promjene te elemente promjene u koncepciji novoga uredništva. U drugom dijelu analizira bit promijenjene koncepcije časopisa prezentirajući istraživačke teme kojima su se dominantno bavili članci objavljeni u časopisu u spomenutom razdoblju. U zaključku se kratko osvrće na dobre i loše trenutke šestogodišnjeg mandata, s otvorenim i optimističnim pogledom u budućnost.

Ključne riječi: *Sociologija i prostor*, nova faza razvoja časopisa, novo uredništvo.

1. Uvod

Časopis *Sociologija sela* i ruralna sociologija koja se razvijala u Institutu za društvena istraživanja kao najstarija istraživačka disciplina imaju svijetlu i bogatu povijest. *Sociologiju sela* pokrenula je skupina mladih zagrebačkih ruralnih sociologa i agrarnih ekonomista, kasnije prozvanih zagrebačkom ruralnosociologijskom školom, u srpnju 1963. godine, odmah po formiranju Odjela za sociologiju sela ondašnjeg Agrarnog instituta. Od 1973. godine njen je izdavač Institut za društvena istraživanja u Zagrebu (u daljnjem tekstu IDIZ).

Sociologija sela u to je vrijeme bila jedan od rijetkih specijaliziranih časopisa iz ruralne sociologije u svijetu i najstariji je hrvatski sociologijski časopis. Tematizirala je osnovne probleme hrvatskog sela i poljoprivrede te sudjelovala u razvitku ruralne sociologije. *Sociologija sela* od početka je bila znanstveni časopis koji objavljuje izvorne znanstvene i stručne radove domaćih i stranih autora iz ruralne sociologije i srodnih disciplina te prikaze stranih i domaćih časopisa, skupova i knjiga.

Istraživači koji su disciplinu i časopis osnovali i razvijali bili su znanstvenici i vizionari. U kontekstu traženja odgovora na pitanja perspektive „socijalističke transformacije sela i poljoprivrede“ razvijali su znanstveni pristup kompleksnoj strukturi sela i

nadrasli su pojednostavljene formule socijalističkog projekta kako je bio u početku zamišljen. Započeli su tih godina prva ozbiljna sociološka istraživanja sela i tako inaugurirali ruralnu sociologiju, čiji je centar dugo vremena bio baš u IDIZ-u. Oko časopisa su se okupili najbolji istraživači sela u tadašnjoj državi. Isto tako, uspostavljene su i međunarodne veze sa značajnim europskim istraživačkim centrima i europskim autorima koji su se bavili fenomenom sela. Dovoljno je vidjeti neka od imena uglednih autora koji su sedamdesetih godina objavljivali svoje radove u *Sociologiji sela*.

Kroz čitavu povijest časopisa „vidljivo je da su autori istraživači upozoravali na bitna problematična razvojna obilježja sela, poljoprivrede i seoskog prostora“ (Štambuk, 2013.) procese koji se ne istražuju, ruralne i poljoprivredne politike koje ne daju rezultate, sve više praznih sela, sve veći nerazmjer u razvijenosti pojedinih regija... (Štambuk, 2013.).

S vremenom stvarna situacija u disciplini odražavala se i na funkcioniranje časopisa. Činjenica sve manjeg broja kvalitetnih istraživanja i kvalitetnih tekstova iz područja sociologije, reducirani istraživačko-znanstveni kadar iz discipline u IDIZ-u te prekinuta suradnja s bivšim državama u devedesetima, uz još neke okolnosti, dovodila je do stalnog kašnjenja u izlaženju časopisa. Te objektivne činjenice vodile su razmišljanju o promjeni koncepcije časopisa. Uredništvo je 1998. godine, uz podršku Znanstvenog vijeća IDIZ-a, donijelo odluku da će se tematski opseg časopisa proširiti - da će obuhvaćati sve teme koje se bave istraživanjem prostornoga i socio-kulturnog razvoja. Tako je časopis dobio i podnaslov: Časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja. Otada *Sociologija sela* objavljuje radove iz sociologije i srodnih znanstvenih disciplina koje se bave društvenim i socio-kulturnim razvojem, s nastojanjem da se veći dio tekstova ipak bavi istraživanjem sela i grada, što nije uvijek uspijevalo.

To je bilo kompromisno rješenje za prijelazni period. Naime, unatoč promjeni koncepcije časopisa, naslov *Sociologija sela* kroz duže je razdoblje demotivirao potencijalni širi krug suradnika iz drugih područja sociologije, iz drugih institucija i iz drugih zemalja, za suradnju na više razina, kao autora tekstova, ali i kao recenzenata. Jednim rješenjem za nastavak uspješnog izlaženja časopisa činila se promjena imena kako bi se adekvatnije pokrивao širi krug tema tekstova koji su se u međuvremenu počeli objavljivati. Cilj je bio dodatno motivirati i angažirati širi krug suradnika i recenzenata izvan IDIZ-a, izvan Zagreba i izvan Hrvatske.

Promijenjen je sastav uredništva koje je dobilo međunarodnu dimenziju uključenjem dvaju članova iz inozemstva, a izabrana je i nova glavna i odgovorna urednica, izvršna urednica te tajnik¹.

¹ Uredništvo u sastavu: Ankica Marinović - glavna i odgovorna urednica, Anđelina Svirčić Gotovac - izvršna urednica (2006.-2009.), Stjepan Tribuson, izvršni urednik (2010.-2011.), Branko Ančić - tajnik (2007.-2011.), te članovi: Dušica Seferagić, Dejana Bouillet, Saša Puzić, Đurđica Žutinić, Saša Božić, Benjamin Perasović te Marjan Hočevar iz Slovenije i Olaf Mueller iz Njemačke.

Na sjednici Znanstvenog vijeća Instituta za društvena istraživanja 27. veljače 2006. godine donesena je odluka o preimenovanju časopisa *Sociologija sela* u *Sociologija i prostor*. Promjena se dogodila nakon 43 godine izlaženja *Sociologije sela*.

Uredništvo je časopisa na sastanku* većinom glasova zaključilo da je promjena naziva u *Sociologija i prostor* ne samo svrshodna nego i nužna za nastavak njegova uspješnog izlaženja. U prilog promjeni naziva govorile su i činjenice vezane uz promjene samoga sela - povezivanje sela s drugim tipovima naselja, heterogenizacija seoske socijalne strukture iznutra i izvana, promjene u tipu rada, kulture, izgleda sela, globalizacija cijeloga prostora i interakcija tipova naselja (mreža) te činjenica da svjetska literatura tretira globalno - lokalno kao jedno i povezano. Također, rastao je broj istraživanja i tekstova iz područja urbane sociologije i sociologije prostora uopće. Novi naziv, *Sociologija i prostor*, upućivao je na suradnju šireg kruga potencijalnih suradnika jer su sociološke analize pojedinih segmenata društva (obrazovanje, znanje, religija, mladi, rod, kultura...) vezane i uz prostornu dimenziju. Selo i dalje ostaje temom časopisa, pa su pozvani stari i novi suradnici koji se bave selom da i dalje pišu tekstove za *Sociologiju i prostor*.

Podizanje kvalitete časopisa, međunarodni iskorak i implementacija novih tehničkih sustava u rad časopisa bili su početni ciljevi novoga uredništva. Temeljna polazišta rada časopisa u novoj fazi bili su pluralizam teorijskih i metodoloških pristupa, otvorenost multidisciplinarnom pristupu, objavljivanje rezultata empirijskih istraživanja provedenih u Hrvatskoj (ali i šire), otvorenost autorima iz regije, Europe i čitavog svijeta. Članovi novoga uredništva podržali su ideju o potrebi nastojanja da što više objavljenih radova bude na engleskom jeziku kako bi se i na taj način povećala vidljivost časopisa.

Prvi broj pod novim nazivom *Sociologija i prostor*, s istim podnaslovom - Časopis za istraživanje prostornoga i socio-kulturnog razvoja, izašao je 2006. godine.

Časopis se iste godine, uz postojeće (*Sociological Abstract*), počinje referirati u novim bazama: HRČAK, EBSCO, CEEOL, a u srpnju 2008. časopis je uvršten u multidisciplinarnu bibliografsku i citatnu bazu Web of Science (u daljnjem tekstu WoS) koja pruža pristup informacijama u preko 12.466 prestižnih časopisa u svijetu te omogućava analizu citatnosti. Podaci dostupni preko WoS-a otvaraju mogućnost bibliometrijskog istraživanja o tome koliko je određen rad citiran a časopis utjecajan (*impact factor*).

WoS obuhvaća Thomson Reuters baze i to Social Science Citation Indeks, Social Scisearch i Journal Citation Reports/Social Sciences Edition. Od prvog broja 2007. godine časopis je indeksiran u navedenim bazama. Za *Sociologiju i prostor* bio je to značajan uspjeh, ali isto tako i za hrvatsko znanstveno izdavaštvo. Od 2009. *Sociologija i prostor* uvrštena je i u bazu Scopus. Uvrštavanju u ove baze doprinijelo je, između ostaloga, i redovito objavljivanje na Hrčku - Portalu znanstvenih časopisa Republike Hrvatske.

U šestogodišnjem uredničkom razdoblju objavljen je 21 broj časopisa *Sociologija i prostor*, pri čemu je do 2009. godine časopis izlazio četiri puta godišnje, a nakon toga tri puta godišnje.

Osnovna struktura časopisa nije se mijenjala. U prvom dijelu objavljuvani su znanstveni članci (u trima mogućim kategorijama - izvorni znanstveni rad, prethodno priopćenje i pregledni rad) sa sažecima na engleskom jeziku, a na kraju rubrika recenzije i prikazi knjiga domaćih i stranih autora te izvještaji sa znanstvenih i stručnih konferencija u zemlji i inozemstvu.

U tablici 1. prikazani su članci (po kategorijama) i prilozi po godini izlaženja.

Tablica 1.

Broj radova i priloga u časopisu po godini izlaženja

	Izvorni znanstveni radovi	Pregledni radovi	Prethodna priopćenja	Stručni radovi	Prikazi / recenzije	Ostalo	Ukupno
2006.	13	3	0	1	15	5	37
2007.	10	4	1	1	12	3	31
2008.	14	0	2	0	13	0	29
2009.	6	5	2	0	8	1	22
2010.	9	5	4	1	10	3	32
2011.	8	4	2	0	8	1	19
Ukupno	60	21	11	3	66	13	170

2. Istraživačke teme u razdoblju 2006.-2011.

Kroz navedeno razdoblje objavljuvani su tekstovi iz različitih znanstvenih područja: prvenstveno iz sociologije prostora - ruralne i urbane sociologije, socijalne strukture, interdisciplinarnog područja obrazovanja, sociologije znanosti, sociologije mladih, sociologije roda, sociologije religije, sociologije kulture te socijalne ekologije. Objavljuvani su povremeno i radovi iz područja srodnih znanosti - psihologije, filozofije te političkih znanosti.

Jedna od važnih uloga znanstvenih časopisa je da koliko je god moguće objavljuju recentne rezultate znanstvenih istraživanja u području, ali i koliko je god moguće njeguju interdisciplinarni pristup određenim društvenim fenomenima, što je u časopisu *Sociologija i prostor* tradicija još iz vremena njegovih početaka.

Kako je društveni kontekst u kojemu je časopis promijenio ime izrastao iz društvenog konteksta bivše države u kojemu je *Sociologija sela* nastala, u navedenom razdoblju uredništvu časopisa osobito su bili zanimljivi članci koji su se bavili promje-

nama u društvenom kontekstu u već spomenutim različitim područjima istraživanja i pojavom novih aktera u svim aspektima prostornih i socio-kulturnih istraživanja.

Tekstovi objavljeni u razdoblju 2006.-2011. imali su naglašen biljeg znanstvene aktualnosti jer su se najčešće bavili aktualnim temama hrvatskog društva i bili su rezultat istraživanja koja su provodili istraživači iz različitih institucija većinom iz Hrvatske, ali i nekih drugih, pretežno susjednih zemalja.

Slijedi pregled glavnih istraživačkih tema kojima su se bavili tekstovi objavljeni u navedenom razdoblju.

2.1. Prostorne teme

U analiziranom periodu najviše je članaka objavljeno iz područja sociologije prostora.

2006. godine u IDIZ-u je održan okrugli stol pod nazivom *Mreža naselja u umreženom društvu*. Društvena i prostorna promjena u nekim tranzicijskim zemljama na kojem je sudjelovalo 16 znanstvenika iz Hrvatske, Slovenije i Srbije. Organizirala ga je grupa za istraživanje prostora, sela i grada iz IDIZ-a vezujući ga uz znanstveno-istraživački projekt *Sociološki aspekti mreže naselja u kontekstu tranzicije* (2002.-2006.) Neposredni povod okruglom stolu bio je tematski broj *Sociologije sela* koji je objavljen u godini koja je prethodila (43 (2005) 169 (3)).

Prema *Sažetku* koji prethodi tekstu rasprave s okruglog stola (2006:5), u spomenutom broju iz 2005. godine bila su objavljena dva podskupa radova koji se odnose na fenomen umreženoga društva (*networked society*) i mrežu naselja (*settlements network*). Prvi podskup činili su radovi proizišli iz znanstvenoistraživačkog projekta *Sociološki aspekti mreže naselja u kontekstu tranzicije* u kojem je objavljeno pet izvornih znanstvenih radova troje istraživača - Alije Hodžića, Dušice Seferagić i Milana Župančića². Drugi podskup sadržavao je pet predmetno srodnih tekstova šestoro inozemnih autora koji su bili i suradnici na projektu - Marjana Hočevara i Zdravka Mlinara iz Slovenije, Ksenija Petovar i Ljubinka Pušića iz Srbije te Zorana Roce i Marije de Nazare Oliveira Roca iz Portugala³.

² Alija Hodžić: Mreža naselja u umreženom društvu, 497.-524. str.; Alija Hodžić: Društveno restrukturiranje i novi socijalni kontekst, 525.-561. str.; Alija Hodžić: Fleksibilizacija radnog procesa, 563.-577. str.; Dušica Seferagić: Piramidalna mreža gradova, 579.-616. str.; Milan Župančić: Infrastrukturna opremljenost seoskih naselja, 617.-657. str.

³ Zdravko Mlinar: Sociologija prostora i planiranje u Sloveniji na pragu informacijskog društva, 659.-690. str.; Marjan Hočevar: Koncept umrežavanja gradova - globalizacija, 691.-794. str.; Ksenija Petovar: Urbanizacija bez urbanosti - bilanca rasta gradova u Srbiji, 725.-749. str.; Ljubinka Pušić: Urbani život i prepoznavanje društva, 751.-768. str.; Zoran Roca, Maria de Nazare Oliveir Roca: Prostori mjesta i tijekova, razvoj i lokalnoglobalno povezivanje: prilog programu istraživanja krajolika, 769.-795. str.

I okrugli stol bio je podijeljen na dva tematska dijela. U prvom dijelu, pod nazivom *Mreža naselja u umreženom društvu*, raspravljalo se o sociologijskim aspektima mreže naselja⁴. Izlagali su Dušica Seferagić, Alija Hodžić, Antun Petak, Ljubinko Pušić, Milan Župančić, Anđelina Svirčić Gotovac i Marjan Hočevar. U drugom dijelu raspravljalo se o akterima društvenih promjena u prostoru u Hrvatskoj i u susjednim tranzicijskim zemljama, Sloveniji i Srbiji. S izlaganjima su sudjelovali Zdravko Mlinar iz Ljubljane, Sreten Vujović i Ksenija Petovar iz Beograda te Anka Mišetić iz Zagreba⁵. Iz Hrvatske su, uz sudionike iz Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu, sudjelovali znanstvenici i stručnjaci iz nekoliko institucija - Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Instituta društvenih znanosti „Ivo Pilar“ iz Zagreba, Studijskog centra za socijalni rad Pravnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Ministarstva zaštite okoliša, graditeljstva i prostornog uređenja te nekih drugih institucija.

U izlaganjima i diskusijama o prostorno-socijalnom diskursu dovodili su se u pitanje dosadašnji pristupi prostoru „zapadnocentričnog tipa“ te zastarjelo poimanje podjele na ruralno i urbano, s obzirom da su stvarne promjene u prostoru pokazale prožimanje tih dvaju prostora pa onda i kategorija kojima se više ne mogu objasniti nova zbivanja u prostoru (prema *Sažetku*), što je, na neki način, dodatno argumentiralo razložnost promjene imena časopisa.

Izlaganja s okruglog stola objavljena su u prvom broju u 2006. godini (*Sociologija i prostor*, 44 (2006) 171 (1): 5-103).

U 2010. objavljen je još jedan tematski broj iz područja sociologije prostora pod nazivom *Akteri društvenih promjena u prostoru* (*Sociologija i prostor*, 48 (2010) 187 (2): 149-347). Tekstovi, nastali kao rezultat istoimenog projekta koji su proveli istraživači Instituta za društvena istraživanja, bavili su se temama prostorne mobilnosti, prostornim (urbanističkim) planiranjem te akterima u prostoru u različitim tipovima naselja.

Slijedi kratki prikaz tekstova iz spomenutoga broja prema *Predgovoru* koji je napisala tadašnja voditeljica projekta Dušica Seferagić (2010:149).

Alija Hodžić imao je dva teksta. Oba su se odnosila na prostornu mobilnost. U prvom, *Mobilnost i socio-prostorno restrukturiranje*, autor je stavio naglasak na fluidizaciju struktura „koje proizvode socio-prostorno restrukturiranje“. U drugom tekstu, *Prostorna mobilnost i procesi deteritorijalizacije i fleksibilizacije društvenog života*, autor je problematizirao prostornu mobilnost u kontekstu suvremene fleksibilne organizacije društvenog života. U tekstu je analizirao raspoložive podatke o oblicima mobilnosti koji su način života u umreženom društvu.

⁴ U diskusiji su sudjelovali Ivan Cifrić, Sreten Vujović, Zdravko Mlinar, Jasenka Kodrnja, Dušica Seferagić, Miodrag Vujošević i Ksenija Petovar.

⁵ U diskusiji su sudjelovali Miodrag Vujošević, Ljubinko Pušić, Sreten Vujović, Dušica Seferagić, Anđelina Svirčić Gotovac, Zdravko Mlinar, Alija Hodžić, Marjan Hočevar i Antun Petak.

Miodrag Vujošević i Ksenija Petovar u tekstu *Evropski planski diskurs i obnavljanje evropskog prostornog planiranja održivog razvoja: nekoliko pouka za jednu zemlju u tranziciji (Srbija)* sa sociološkog i pravnog aspekta analiziraju novo europsko planiranje od druge polovice 1990-ih godina, referirajući se na primjer Srbije.

Ostala četiri teksta baziraju se na studijama slučajeva (dva u gradovima, dva u selima) s naglaskom na ulogi aktera društvenih promjena. Anđelina Svirčić Gotovac u članku *Aktualni revitalizacijski i gentrifikacijski procesi na primjeru Zagreba* istražila je socijalne dimenzije urbane transformacije Zagreba i njene podteme: urbanu obnovu, urbanu revitalizaciju, rekonstrukciju te gentrifikaciju i pauperizaciju. Sve navedeno istražuje na primjeru Cvjetnoga trga u Zagrebu.

Dušica Seferagić u tekstu *Usponi i padovi Novog Vinodolskog - proturječja globalnog razvoja (studija slučaja)* obradila je primjer maloga grada u procjepu između globalizacijskih i lokalnih, ukratko globalnih utjecaja. Autorica je analizirala povijest grada od njegovih početaka, različite strane i domaće utjecaje, sadašnjost vezanu uz turizam te budućnost ovisnu o domaćim i stranim akterima.

Jelena Zlatar u članku *Odrednice turističke djelatnosti u smjeru održivog razvoja - primjer mjesta Povelja na otoku Braču* analizirala je situaciju i razvojne opcije mjesta. Kao cilj istraživanja postavila je razmatranje različitih scenarija razvoja mjesta vezanih uz njegove gospodarske i turističke mogućnosti i aspiracije: masovni turizam, održivi turizam i stagnaciju.

Branimir Krištofić u tekstu *Krajolik s kapitalom u pozadini; o akterima promjena u ruralnom prostoru na primjeru općine Lovinac* analizirao je slučaj Lovinca, maloga mjesta u Lici, uništenog ratom i slabo naseljenog starijim stanovništvom, koje pokušava pokrenuti projekt *Centar planinskog turizma Sveto brdo* kojim bi se objedinio ljetni i zimski turizam. Projektu pomažu razne tuzemne i inozemne nevladine organizacije te neki domaći akteri.

Dio ostalih objavljenih članaka iz područja sociologije prostora u navedenom razdoblju bio je teorijske prirode a bavio se sljedećim temama: akademskim i istraživačkim profilom sociologije okruženja, socijalnim motivima i efektima regeneracije industrijskog nasljeđa.⁶

U sklopu znanstvenog projekta *Sociološki aspekti mreže naselja u kontekstu tranzicije* (2002.-2006.), između ostalih tema, obuhvaćeno je i istraživanje socijalne strukture i kvalitete života, što je osiguralo komparativne rezultate u razdoblju od dvadeset godina koji su „pokrili“ Hrvatsku u dvama različitim političkim i sociokulturnim kontekstima. Kao rezultat toga istraživanja koje su proveli istraživači IDIZ-a u razdoblju nakon završetka istraživanja 2005.-2008. objavljavani su tekstovi koji se

⁶ Ljubinko Pušić: Sociologija okruženja u traženju svog akademskog i istraživačkog profila, *Sociologija i prostor* 47(1) 183(2009):27-42); Vladimir Mihajlov: Socijalni motivi i efekti regeneracije industrijskog nasljeđa, *Sociologija i prostor*, 47(2) 184 (2009):139-164.

odnose na više aspekata prostornih tema, kao i tekstovi nastali kao rezultat nekih drugih projekata koje su provodile druge institucije:

- a. tema mreže naselja u Hrvatskoj (tekst Anđeline Svirčić Gotovac - *Kvaliteta stanovanja u mreži naselja Hrvatske* i Anđeline Svirčić Gotovac i Jelene Zlatar - *Prebrana i zdravlje kao elementi kvalitete života u mreži naselja Hrvatske*, te tekst Dušice Seferagić *Piramidalna struktura mreže naselja u Hrvatskoj*)
- b. aspekti grada u širem smislu (tekst Dušice Seferagić *Akteri društvenih promjena u urbanom prostoru Hrvatske*, tekst Ksenije Petovar i Miodraga Vujoševića *Koncept javnog interesa i javnog dobra u urbanističkom i prostornom planiranju*; te Ognjena Čaldarovića i Jane Šarinić *Prvi znaci gentrifikacije? Urbana regeneracija u tranzicijskom društvu: Slučaj Hrvatske*)
- c. aspekti grada u užem smislu te osobito aktualnim prostornim događanjima i drugim aktualnim temama vezanim za Grad Zagreb, prije svega za tih godina aktualnu temu rekonstrukcije Cvjetnog trga (tekst Anđeline Svirčić Gotovac i Jelene Zlatar *Akteri rekonstrukcije Cvjetnog trga u Zagrebu*, tekst Anke Mišetić i Sare Ursić *„Pravo na grad“: primjer borbe za očuvanje gradskog identiteta u Zagrebu*, tekst Anđeline Svirčić Gotovac *Aktualni revitalizacijski i gentrifikacijski procesi na području Zagreba*, te tekst Sanje Klempić Bogadi i Sonje Podgorelac *Ostarjeti u gradu - primjer Zagreba*).
- d. različiti aspekti ruralnih tema⁷ iz Hrvatske (tekst Dragutina Babića *Prijeratno, ratno i poslijeratno hrvatsko-srpsko susjedstvo u lokalnim zajednicama*, tekst Đurđice Žutinić i Nataše Bokan *Selo - slobodan izbor ili sudbina mladih: Studija o seoskoj zajednici Vođinci*, tekst Pavla Ružića i Marinele Dropulić *Uloga tradicijske prebrane u gastronomskoj ponudi ruralne Istre*, tekst Anite Silvane Ilak Peršurić i Đurđice Žutinić *Ekonomski položaj žena na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu*, tekst Jelene Puđak i Nataše Bokan *Ekološka poljoprivreda - indikator društvenih vrednota*, te tekst Zdenka Babića i Domagoja Račića *Zadruugarstvo u Hrvatskoj - trendovi, pokazatelji i perspektiva u europskom kontekstu*)
- e. ostale teme vezane za prostor (tekst Antuna Šundalića i Željka Pavića *Socio-prostorna uvjetovanost odnosa prema prirodi* te *Socijalni kapital i prostor* Suzane Ignjatović i Smiljke Tomanović).

2.2. Obrazovne teme

Drugo najzastupljenije područje istraživanja prema broju tekstova u časopisu područje je obrazovanja. Većina objavljenih tekstova nastala je kao rezultat istraživanja koja su vođena u okviru Centra za istraživanje i razvoj obrazovanja IDIZ-a, a autori su istraživači i suradnici Centra.

Tekstovi su se bavili temama hrvatskog obrazovanja u europskom kontekstu te nekim konkretnim problemima koji su istraživani u hrvatskom osnovnom, srednjem i visokom školstvu. Čak pet tekstova u kojima su prezentirani rezultati nekoliko projekata Centra objavljeno je u broju 172/173 (2/3), vol. 44, 2006.

⁷ Politika uredništva bila je održati kontinuitet s temom sela, različitim aspektima suvremenog hrvatskog sela.

Ukratko ćemo predstaviti nekoliko radova iz ovoga broja. Nikola Pastuović je u tekstu *Usporedba uspješnosti srednjoeuropskog i skandinavskog obrazovanja* usporedio kvalitetu obrazovanja u trima srednjoeuropskim i trima skandinavskim zemljama prema glavnim pokazateljima učinkovitosti osnovnog obrazovanja: nacionalnim prosjecima u trima vrstama pismenosti, veličini individualnih razlika oko nacionalnog prosjeka te veličini razlika u međuškolskim prosjecima. Utvrđeno je da je skandinavsko obrazovanje uspješnije prema svim trima kriterijima učinkovitosti.

U tekstu Branislave Baranović *Nacionalni kurikulum u europskim zemljama i Hrvatskoj*, koji je nastao kao rezultat znanstvenoistraživačkog projekta Evaluacija nastavnih programa i razvoj nacionalnog kurikuluma za obvezno obrazovanje u Hrvatskoj, autorica je prikazala rezultate komparativne analize formalno-strukturnih aspekata okvirnih nacionalnih kurikuluma za obvezno obrazovanje u 11 europskih zemalja te u Hrvatskoj.

Analiza je pokazala da, pored sličnosti u osnovnoj strukturi (zajedničke komponente), među nacionalnim kurikulumima postoje i razlike koje upućuju na njihovu kontekstualnu uvjetovanost. Zamijećeni su utjecaji dviju osnovnih kurikulumskih politika: centralizirane politike s predmetno-preskriptivnim kurikulumom (srednjoeuropske zemlje) i decentralizirane politike, s fleksibilnim nacionalnim kurikulumskim okvirom koji implicira visok stupanj autonomije škola u njegovoj prilagodbi vlastitom profilu i potrebama sredine u kojoj djeluju (Nizozemska, skandinavske zemlje, Velika Britanija).

U istom broju nalaze se tekstovi *Digitalna (ne)jednakost* podijeljenost u hrvatskim školama: razlike u korištenju računala s obzirom na neke socio-demografske varijable Iris Marušić te tekst Saše Puzića, Karin Doolan i Danijele Dolence *Socijalna dimenzija „Bolonjskog procesa“ i (ne)jednakost šansi za visoko obrazovanje: neka hrvatska iskustva*, u kojem autori pokušavaju odgovoriti na pitanje pridonose li, na normativnoj razini, institucije visokog obrazovanja uklanjanju nejednakosti u pristupu i sudjelovanju u visokom obrazovanju, odnosno na koji se način učenje u visokoškolskom obrazovanju posreduje višim društvenim statusom. Analizi ovih pitanja autori su pristupili u tri koraka: na osnovi analize službenih dokumenata Bolonjskog procesa konceptualno su odredili što je to „socijalna dimenzija“ visokog obrazovanja; potom su dali kratak pregled karakterističnih teorijskih pristupa vezanih uz tematiku obrazovne i socijalne nejednakosti; na kraju su analizirali neke normativne aspekte sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj i dostupne empirijske podatke vezane uz socijalne karakteristike hrvatskih studenata/ica.

U interdisciplinarnom području obrazovanja u časopisu *Sociologija i prostor* objavljeni su i radovi koji su se bavili sljedećim temama:

- a. teorijski radovi na različite teme obrazovanja (tekst Saše Puzića *Habitus, kulturni kapital i sociološko utemeljenje interkulturnog obrazovanja*, tekst Ivana Hromatka i Renata Matica *Elita i diskriminirani između pozitivizma i etike: potreba za promjenom obrazovanja*, tekstovi Mladena Domazeta *Društvena očekivanja i prirodo-znanstveno kompetentni učenici i Hard knowledge, soft values*)

- b. aktualne teme osnovnoškolskog obrazovanja (tekst Filipa Miličevića i Martine Prpić *Mišljenja nastavnika o nacionalnim ispitima - kvalitativna analiza*, tekst Branislave Baranović, Vlatke Domović i Marine Štibrić *O nekim aspektima školske klime u osnovnim školama u Hrvatskoj*, tekst Branislave Baranović, Marine Štibrić i Vlatke Domović *Obrazovanje za poduzetnost - perspektive osnovnoškolskih učitelja i nastavnika*, tekst Dejana Vinkovića i Dunje Potočnik *Obrazovne asimetrije u nastajanju: natjecanja učenika kao indikatori ekonomskog razvoja*, tekst Branislave Baranović, Karin Doolan i Ivane Jugović *Jesu li čitanke književnosti za osnovnoškolsko obrazovanje u Hrvatskoj rodno osjetljive*, tekst Renate Miljević Riđički, Tee Pahić i Vlaste Vizek Vidović *Suradnja roditelja i škole u Hrvatskoj - sličnosti i razlike ruralnih i urbanih sredina* te tekst Saše Puzić, Branislave Baranović i Karin Doolan *Školska klima i sukobi u školi*)
- c. aktualne teme srednjoškolskog obrazovanja (tekst Darka Roviša i Petra Bezinovića *Vežanost za školu - analiza privrženosti školi i predanosti školskim obavezama kod srednjoškolaca*)
- d. aktualne teme visokoškolskog obrazovanja u Hrvatskoj (tekst Ivane Jugović *Uloga motivacije i rodnih stereotipa u objašnjenju namjera odabira studija u stereotipno muškom području*).

2.3. Teme iz područja istraživanja mladih

Treće područje značajno tematski zastupljeno u časopisu povezano je s prethodnim, a odnosi se na istraživanje mladih u Hrvatskoj. U IDIZ-u je 2007. godine započela realizacija znanstveno-istraživačkoga projekta *Hrvatski studenti danas: društvena elita u nastajanju* što ga je realizirao istraživački tim u sastavu: Vlasta Ilišin (voditeljica), Dejana Bouillet, Anja Gvozdanović, Dunja Potočnik, Furio Radin i Helena Štimac Radin. Neki od rezultata objavljeni su u časopisu *Sociologija i prostor*, 46 (2008) 181-182 (3-4). Projekt se „tematski veže za različite aspekte visokoškolskog obrazovanja mladih u Hrvatskoj i nastavlja gotovo polustoljetnu tradiciju institutskih istraživanja mladih, u kojima su i studenti bili predmetom znanstvenoga interesa - ili kao jedan od segmenata unutar populacije mladih, ili kao zasebna podskupina mladih. Znanstvena istraživanja mladih pokazala su da su oni, iako integralni dio suvremenoga društva, specifičan, dinamičan i heterogen segment populacije koji zahtijeva interdisciplinarno i kontinuirano proučavanje. U navedenom projektu pošlo se od glavne pretpostavke da su postojeći društveni profil i resursi hrvatskih studenata tendencijski sukladni potrebama hrvatskoga društva u procesima društvene transformacije i konsolidacije, europske integracije i implementacije Bolonjske deklaracije u sustav visokoga obrazovanja. U skladu s takvom pretpostavkom glavni cilj projekta ustanoviti, opisati i interpretirati društveni profil studenata na početku značajne reforme hrvatskoga visokoškolskog sustava, stupanj i značajke njihove pripremljenosti za uključivanje u suvremene europske procese, te resurse i potencijale kojima raspolažu kao buduća društvena elita“ (Ilišin, 2008:222).

Nakon uvodnog teksta pod nazivom *Skica za sociološki portret zagrebačkih studenata: uvod u istraživanje hrvatskih studenata dana* prezentirane su teme kako slijedi.

Dejana Bouillet i Anja Gvozdanović u članku *(Ne)uspješno studiranje: osobni izbor ili posljedica hrvatskog sustava visokog školstva* analiziraju načine na koji studenti doživljavaju hrvatski sustav visokoga obrazovanja i činitelje (ne)uspješnoga studiranja, dakle Bolonjski proces i utvrđuju činitelje koje studenti smatraju odgovornima za uspješan, odnosno neuspješan završetak studija.

U članku *Izbor studija: motivacijska struktura upisa i očekivani uspjeh u pronalasku željenog posla* Dunja Potočnik ispitala je dimenzije motivacija za upis studija kod studenta Sveučilišta u Zagrebu.

Vlasta Ilišin i Dunja Potočnik u tekstu *Profesionalne i životne aspiracije studenata zagrebačkog sveučilišta* analizirale su životne i profesionalne aspiracije studenta te njihovu spremnost i razloge eventualnoga odlaska u inozemstvo.

U članku *Zagrebački studenti o demokraciji i političkom aktivizmu mladih* Vlasta Ilišin analizirala je nekoliko indikatora demokratskoga potencijala studenata.

Dejana Bouillet u tekstu *Slobodno vrijeme zagrebačkih studenata: prilika za bedonizam ili samoostvarenje* analizirala je specifičnosti slobodnoga vremena studenata Sveučilišta u Zagrebu, spoznavanje njihova odnosa prema konzumiranju sredstava ovisnosti i moguću povezanost slobodnoga vremena i konzumiranja sredstava ovisnosti.

2.4. Teme iz područja znanosti

Četvrta značajno zastupljena tema tiče se sociologije znanosti. Objavljen je niz radova od kojih su neki od njih nastali kao rezultat istraživanja vođenih u IDIZ-u, a neki kao rezultat istraživanja u sklopu drugih institucija iz Hrvatske i regije.

Posebno treba istaknuti tematski blok pod nazivom *Social Science Productivity and Visibility* objavljen u broju Vol.48 No.3 (188) koji je nastao kao rezultat zajedničke tematske sjednice dviju europskih asocijacija koje se bave istraživanjem znanosti - EASST (The European Association for the Study of Science and Technology) and SS-TNET (Sociology of Science and Technology Network) koje čine istraživačku mrežu ESA-e (European Sociological Association)⁸. Kao što je u uvodu istaknula Katarina Prpić, koncept prezentiranja teme utemeljen je na dvjema idejama: ideji *funnel-like* razina analize produktivnosti koja polazi od najšire europske razine istraživačkog *outputa* u društvenim znanostima, zatim prezentira specifičnosti produktivnosti na analitički donekle zanemarenoj razini europskih postsocijalističkih regija/država i konačno silazi na nacionalnu razinu, konkretno analizu produktivnosti hrvatskih znanstvenika iz društvenog područja (Prpić, 2010:393-394).

⁸ The EASST conference koja se održala u Trentu u Italiji u rujnu 2010 pružila je priliku da se organizira EASST-SSNET sjednica o temi. Dva od tri teksta koja su izabrana za objavu u spomenutom tematskom bloku prezentirana su na sjednici *Research productivity in social sciences* u sklopu *EASST conference*.

Radi se o sljedećim trima tekstovima: Veza znanstveno-tehnološkog razvoja i (društveno) znanstvene produktivnosti u Europi (*The Relationship between S&T Development and (Social) Science Productivity in the Europe*) autorica Luíse Oliveira i Helene Carvalho iz Portugala. Autorice komparativno istražuju odnos između tehnološkog razvoja i (društveno) znanstvene produktivnosti u Europi.

Drugi je tekst napisao Franc Mali iz Slovenije na temu Problemi javnih politika prema međunarodnoj produktivnosti i vidljivosti društvenih znanosti u zemljama Srednje i Istočne Europe (*Policy issues of the international productivity and visibility of the social sciences in Central and Eastern European countries*).

Treći tekst pod nazivom Produktivnost hrvatskih društvoznastvenika i bibliometrijsko istraživanje znanstvene produkcije (*Croatian Social Scientists' Productivity and a Bibliometric Study of Sociologists' Output*) napisali su Katarina Prpić i Nikola Petrović. Tekst se sastoji od dva različita ali komplementarna dijela - prvi je pregled nalaza hrvatskih istraživanja u društvenim znanostima i prezentacija najrecentnijih bibliometrijskih istraživanja sociološke znanstvene produktivnosti.

2.5. Ostale teme

Peta tema kojom su se u navedenom razdoblju bavili autori tema je roda⁹. S nekoliko radova zastupljene su i bioetičke teme¹⁰.

Sedmo je područje područje religije. Objavljeno je nekoliko radova iz područja sociologije religije i jedan iz psihologije religije¹¹ te dva teksta iz područja medicinske sociologije¹².

⁹ Članak Dejana Bouillet *Sociokulturni činitelji rodne ravnopravnosti u hrvatskim obiteljima*, Ane Maskalan *Žene i znanstvena fantastika: analiza britanske i američke ZE književnosti*, članak Renate Relje, Branke Galić i Mirele Despotović *Položaj žena na tržištu rada grada Splita* te članak Branke Galić *Žene i rad u suvremenom društvu - značaj „odrodnjenog“ rada*.

¹⁰ Tekst Ivana Cifrića *Pravo životinjskih vrsta na život*, tekst Ivana Cifrića i Dinke Marinović Jerolimov *Pobačaj kao bioetički izazov*, tekst Ivana Cifrića i Tijane Trako *Društvo i okoliš u vremenskoj perspektivi: o sociologiji vremena i menadžmentu vremena*.

¹¹ Članak Aleša Črnića Hare Kristos *Usporedba religioznosti Zajednice za svjesnost Krišne i katolika*, članak Ankice Marinović i Gorana Goldbergera *Glas koncila - poslanje ili tek ime. Analiza komentara u razdoblju društvene tranzicije*, članak Benjamina Perasovića *Rastafarijanstvo u Hrvatskoj*, članak Ilije Živkovića *Koncept Boga i religioznosti kod djece i adolescenata u istraživanjima Piagetovog, Kholbergovog i postpiagetovog kognitivnog pravca*, članak Branka Ančića i Dinke Marinović Jerolimov *Dao Bog zdravlja - o povezanosti religije i zdravlja u Hrvatskoj* te članak Antonija Draguna *Religioznost maturanata u Zadru*.

¹² Oba članka napisala je Živka Staničić: *Postmoderni tip medicinskog pluralizma: o statusu alternativnih metoda liječenja na suvremenom tržištu* i *Liberalizacija tržišta lijekova: Socijalne i zdravstvene implikacije*.

3. Zaključak

Časopis je u razdoblju 2006.-2011. imao svoje dobre i loše trenutke. Jedan je od boljih bio kada je IDIZ koncepcijski i kadrovski smogao snage pokrenuti promjene i nadvladati tešku situaciju u koju je časopis, osobito zadnjih nekoliko godina prije promjene imena, zapao.

Tijekom mandata ovoga uredništva časopis je stvorio pretpostavke za veći priliv kvalitetnih tekstova, proširio je krug suradnika i recenzenata.

Uvršten je u bazu Web of Science (Social Science Citation Index, Social Scisearch, Journal Citation Reports/Social Science Edition) te u bazu Scopus. Nažalost, zbog nekih objektivnih razloga i spleta različitih okolnosti nepovoljnih po časopis, od 2012. *Sociologija i prostor* više se ne referira u bazi Web of Science.

Moderniziran je sustav tehničkog funkcioniranja časopisa. Od prvog broja u 2011. godini uveden je i sustav DOI-a (*Digital Object Identifier*) koji služi identificiranju objekata (članaka i priloga) u digitalnom okruženju. DOI brojevi dodjeljuju se svim člancima i priložima s ciljem lakšeg pronalaženja na internetu. DOI sustav omogućava trajnu identifikaciju, upravljanje intelektualnim sadržajem, upravljanje metapodacima te povezivanje korisnika usluga s davateljima sadržaja. Ovaj je sustav ISO međunarodni standard.

Iako je planirano, u ovom mandatu uredništvo nije uspjelo implementirati *Open Journal System* (OJS). OJS-a je on-line rješenje za upravljanje, uređivanje i objavljivanje znanstvenih časopisa koje doprinosi smanjenju izdavačkih troškova, lakšem praćenju uređivačkog i izdavačkog procesa svih uključenih u rad časopisa (urednika, autora, lektora, grafičara, recenzenata) te razvoju kvalitete časopisa.

Doprinos uredništva iz razdoblja 2006.-2011. u kontinuitetu rada časopisa samo je znak pored puta kojim časopis nastavlja. Dobri i loši trenuci, kao što je bilo i do sada, putokaz su za bolju budućnost koja pred časopisom, i nakon proteklih pedeset godina, nesumnjivo stoji. Jer tek sada, nakon pokušaja rekonstrukcije prošlosti i povijesti časopisa *Sociologija sela/Sociologija i prostor* koju su poduzeli bivši urednici i urednice u ovom, jubilarnom broju, vidljivo je da je časopis, bez obzira na sve opravdane ili neopravdane slabosti, živio punim životom i da je u baštinu ostavio puno toga vrijednoga za buduće generacije.

Literatura

1. Ančić, B. i Marinović Jerolimov, D. (2011). "Dao Bog zdravlja": o povezanosti religioznosti i zdravlja u Hrvatskoj. *Sociologija i prostor*, 49/188 (1): 71-89.
2. Babić, D. (2006). Prijeratno, ratno i poslijeratno hrvatsko-srpsko susjedstvo u lokalnim zajednicama. *Sociologija i prostor*, 44/174 (4): 417-437.
3. Babić, Z. i Račić, D. (2011). Zadrugarstvo u Hrvatskoj: trendovi, pokazatelji i perspektiva u europskom kontekstu. *Sociologija i prostor*, 49/190 (3): 287-311.
4. Baranović, B. (2006). Nacionalni kurikulum u europskim zemljama i Hrvatskoj: komparativan prikaz obrazovanja. *Sociologija i prostor*, 44/172/173 (2-3): 181-200.
5. Baranović, B.; Domović, V. i Štibrić, M. (2006). O aspektima školske klime u osnovnim školama u Hrvatskoj. *Sociologija i prostor*, 44/174 (4): 485-504.
6. Baranović, B.; Štibrić, M. i Domović, V. (2007). Obrazovanje za poduzetnost - perspektiva osnovnoškolskih učitelja i nastavnika. *Sociologija i prostor*, 45/177-178 (3-4): 339-360.
7. Bouillet, D. (2006). Sociokulturni činitelji rodne ravnopravnosti u hrvatskim obiteljima. *Sociologija i prostor*, 44/174 (4): 439-459.
8. Bouillet, D. (2008). Slobodno vrijeme zagrebačkih studenata: prilika za hedonizam ili samoostvarenje. *Sociologija i prostor*, 46/181 (3): 341-367.
9. Bouillet, D. i Gvozdanović, A. (2008). (Ne)uspješno studiranje: osobni izbor ili posljedica hrvatskoga sustava visokoga školstva. *Sociologija i prostor*, 46/181 (3): 241-264.
10. Čaldarović, O. i Šarinić, J. (2008). Prvi znaci gentifikacije? Urbana regeneracija u tranzicijskom društvu: slučaj Hrvatske. *Sociologija i prostor*, 46/181(3): 369-381.
11. Cifrić, I. (2007). Pravo životinjskih vrsta na život. *Sociologija i prostor*, 45/175 (1): 3-27.
12. Cifrić, I. i Marinović Jerolimov, D. (2007). Pobačaj kao bioetički izazov. *Sociologija i prostor*, 45/177-178 (3-4): 247-268.
13. Cifrić, I. i Trako, T. (2010). Društvo i okoliš u vremenskoj perspektivi. O sociologiji vremena i menadžmentu vremena. *Sociologija i prostor*, 48/185 (1): 19-49.
14. Črnić, A. (2007). Hare Kristos: usporedba religioznosti sljedbenika Zajednice za svjesnost Krišne i katolika. *Sociologija i prostor*, 45/175 (1): 85-104.
15. Domazet, M. (2006). Hard knowledge, soft values. *Sociologija i prostor*, 44/174 (4): 505-524.
16. Domazet, M. (2009). Društvena očekivanja i prirodno-znanstveno kompetentni učenici. *Sociologija i prostor*, 47/184 (2): 165-185
17. Dragun, A. (2011). Religioznost maturanata u Zadru. *Sociologija i prostor*, 49/188 (1): 91-108.
18. Galić, B. (2011). Žene i rad u suvremenom društvu - značaj "orodnjenog" rada. *Sociologija i prostor*, 49/188 (1): 25-48.
19. Golub, B. (2009). Vrijednosne orijentacije menadžera i njihove percepcije znatnosti. *Sociologija i prostor*, 47/184 (2): 87-110.
20. Gvozdanović, A. (2010). Neki indikatori političke kulture hrvatskih studenata. *Sociologija i prostor*, 48/187 (3): 461-477.
21. Hodžić, A. (2010). Mobilnost i socio-prostorno restrukturiranje. *Sociologija i prostor*, 48/186 (2): 151-171.

22. Ignjatović, S. i Tomanović, S. (2011). Socijalni kapital i prostor. *Sociologija i prostor*, 49/190 (3): 269-286.
23. Ilak Peršurić, A. S. i Žutinić, Đ. (2011). Ekonomski položaj žena na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu. *Sociologija i prostor*, 49/189 (2): 121-135.
24. Ilišin, V. (2008). Skica za sociološki portret zagrebačkih studenata: uvod u istraživanje hrvatskih studenata danas. *Sociologija i prostor*, 46/181 (3): 221-240.
25. Ilišin, V. (2008). Zagrebački studenti o demokraciji i političkom aktivizmu mladih. *Sociologija i prostor*, 46/181 (3): 311-340.
26. Ilišin, V. i Potočnik, D. (2008). Profesionalne i životne aspiracije studenata Zagrebačkoga sveučilišta. *Sociologija i prostor*, 46/181 (3): 285-309.
27. Jugović, I. (2010). Uloga motivacije i rodnih stereotipa u objašnjenju namjere odabira studija u stereotipno muškom području. *Sociologija i prostor*, 48/185 (1): 77-98.
28. Klempić Bogadi, S. i Podgorelec, S. (2009). Ostarjeti u gradu - primjer Zagreba. *Sociologija i prostor*, 47/184 (3): 241-262.
29. Krištofić, B. (2010). Krajolik s kapitalom u pozadini O akterima promjena u ruralnom prostoru na primjeru općine Lovinac. *Sociologija i prostor*, 48/186 (2): 273-300.
30. Mali, F. (2010). Problemi javnih politika prema međunarodnoj produktivnosti i vidljivosti društvenih znanosti u zemljama Srednje i Istočne Evrope. *Sociologija i prostor*, 48/187 (3): 415-435.
31. Marinović Bobinac, A. i Golberger, G. (2007). Glas Koncila - poslanje ili tek ime: analiza komentara u razdoblju društvene tranzicije. *Sociologija i prostor*, 45/177-178 (3-4):269-300.
32. Marušić, I. i Batarelo, I. (2006). Digitalna podijeljenost učenika u hrvatskim školama: razlike u korištenju računala s obzirom na neke socio-demografske varijable. *Sociologija i prostor*, 44/172/173 (2-3): 201-219.
33. Maskalan, A. (2006). Žene i znanstvena fantastika: analiza britanske i američke ZF-književnosti. *Sociologija i prostor*, 44/174 (4):461-483.
34. Mihajlov, V. (2009). Socijalni motivi i efekti regeneracije industrijskog nasleđa. *Sociologija i prostor*, 47/184 (2): 139-164.
35. Miljević - Riđički, R.; Pahić, T. i Vizek Vidović, V. (2011). Suradnja roditelja i škole u Hrvatskoj: sličnosti i razlike urbanih i ruralnih sredina. *Sociologija i prostor*, 49/189 (2): 165-184.
36. Mišetić, A. i Ursić, S. (2010). "Pravo na grad": Primjer borbe za očuvanje gradskog identiteta u Zagrebu. *Sociologija i prostor*, 48/185 (1): 3-18.
37. Okrugli stol: «Mreža naselja u umreženom društvu: društvene i prostorne promjene u nekim tranzicijskim zemljama» (2006). *Sociologija i prostor*, 44/171 (1): 5-103.
38. Oliveira, L. i Carvalho, H. (2010). The Relationship between S&T Development and (Social) Science Productivity in Europe. *Sociologija i prostor*, 48/187 (3): 395-413.
39. Pastuović, N. (2006). Usporedba strukture i uspješnosti srednjoeuropskoga i skandinavskog obrazovanja. *Sociologija i prostor*, 44/172/173 (2-3): 155-179.
40. Perasović, B. (2007). Rastafarijanstvo u Hrvatskoj. *Sociologija i prostor*, 45/177-178 (3-4): 301-320.

41. Petovar, K. i Vujošević, M. (2008). Koncept javnog interesa i javnog dobra u urbanističkom i prostornom planiranju. *Sociologija i prostor*, 46/179 (1): 23-51.
42. Potočnik, D. (2008). Izbor studija: motivacijska struktura upisa i očekivani uspjeh u pronalasku željenoga posla. *Sociologija i prostor*, 46/181 (3): 265-284.
43. Prpić, K. (2010). Introductory Remarks about the Theme - Social Science Productivity and Visibility. *Sociologija i prostor*, 48/187 (3): 393-394.
44. Prpić, K. i Petrović, N. (2010). Produktivnost hrvatskih društvoznanstvenika i bibliometrijsko istraživanje sociološke produkcije. *Sociologija i prostor*, 48/187 (3): 437-459.
45. Prpić, M. i Miličević, F. (2006) Mišljenja nastavnika o nacionalnim ispitima: kvalitativna analiza. *Sociologija i prostor*, 44/172/173 (2-3): 221-242.
46. Puđak, J. i Bokan, N. (2011). Ekološka poljoprivreda - indikator društvenih vrednota. *Sociologija i prostor*, 49/189 (2): 137-163.
47. Pušić, Lj. (2009). Sociologija okruženja u traženju svog akademskog i istraživačkog profila. *Sociologija i prostor*, 47/183 (1): 27-42.
48. Puzić, S. (2009). Habitus, kulturni kapital i sociološko utemeljenje interkulturalnog obrazovanja. *Sociologija i prostor*, 47/184 (3): 263-283.
49. Puzić, S.; Baranović, B. i Doolan, K. (2011). Školska klima i sukobi u školi. *Sociologija i prostor*, 49/190 (3): 335-358.
50. Puzić, S.; Doolan, K. i Dolenc, D. (2006). Socijalna dimenzija "Bolonjskog procesa" i (ne)jednakost šansi za visoko obrazovanje: neka hrvatska iskustva. *Sociologija i prostor*, 44/172/173 (2-3): 243-260.
51. Relja, R.; Galić, B. i Despotović, M. (2009). Položaj žena na tržištu rada grada Splita. *Sociologija i prostor*, 47/184 (3): 217-239.
52. Roviš, D. i Bezinović, P. (2011). Vežanost za školu - analiza privrženosti školi i predanosti školskim obvezama kod srednjoškolaca. *Sociologija i prostor*, 49/189 (2): 185-208.
53. Ružić, P i Dropulić, M. (2009). Uloga tradicijske prehrane u gastronomskoj ponudi ruralne Istre. *Sociologija i prostor*, 47/183 (1): 57-68.
54. Seferagić, D. (2006). Piramidalna mreža naselja u Hrvatskoj. *Sociologija i prostor*, 44/172/173 (2-3): 355-368.
55. Seferagić, D. (2007). Akteri društvenih promjena u urbanom prostoru Hrvatske. *Sociologija i prostor*, 45/177-178 (3-4): 361-376.
56. Seferagić, D. (2010). Predgovor temi "Akteri društvenih promjena u prostoru". *Sociologija i prostor*, 48/186 (2): 149-150.
57. Seferagić, D. (2010). Usponi i padovi Novog Vinodolskog (Proturječja globalnog razvoja - studija slučaja). *Sociologija i prostor*, 48/186 (2): 223-246.
58. Staničić, Ž. (2007). Postmoderni tip medicinskog pluralizma: o statusu alternativnih modaliteta liječenja na suvremenom medicinskom tržištu. *Sociologija i prostor*, 45/176 (2): 147-164.
59. Staničić, Ž. i Loparić, V. (2008). Liberalizacija tržišta lijekova: socijalne i zdravstvene implikacije. *Sociologija i prostor*, 46/180 (2): 187-202.
60. Šuljok, A. (2006). Socijalno podrijetlo mladih znanstvenika i (samo)obnavljanje znanosti. *Sociologija i prostor*, 44/172/173 (2-3): 289-308.
61. Šundalić, A. i Pavić, Ž. (2008). Socioprostorna uvjetovanost odnosa prema prirodi. *Sociologija i prostor*, 46/181 (3): 383-397.

62. Švarc, J.; Perković, J. i Lažnjak, J. (2011). Društvena evaluacija hrvatskog inovacijskog sustava na primjeru test programa. *Sociologija i prostor*, 49/189(2): 209-235.
63. Svirčić Gotovac, A i Zlatar, J. (2008). Akteri rekonstrukcije Cvjetnoga trga u Zagrebu. *Sociologija i prostor*, 46/179 (1): 53-76.
64. Svirčić Gotovac, A. (2006). Kvaliteta stanovanja u mreži naselja Hrvatske. *Sociologija i prostor*, 44/171 (1): 105-126.
65. Svirčić Gotovac, A. i Zlatar, J. (2007). Prehrana i zdravlje kao elementi kvalitete života u mreži naselja Hrvatske. *Sociologija i prostor*, 45/175 (1): 29-60.
66. Svirčić Gotovac, A. (2010). Aktualni revitalizacijski i gentrifikacijski procesi na primjeru Zagreba. *Sociologija i prostor*, 48/186 (2): 197-221.
67. Vinković, D. i Potočnik, D. (2010). Obrazovne asimetrije u nastajanju: natjecanja učenika kao indikatori ekonomskog razvoja. *Sociologija i prostor*, 48/185 (1): 51-75.
68. Vujošević, M. i Petovar, K. (2010). Evropski planski diskurs i obnavljanje evropskog prostornog planiranja održivog razvoja: nekoliko pouka za jednu zemlju u tranziciji (Srbiju). *Sociologija i prostor*, 48/186 (2): 173-195.
69. Živković, I. (2007). Koncept Boga i religioznosti kod djece i adolescenata u istraživanjima Piagetovog, Kohlbergovog i postpiagetovog kognitivnog pravca. *Sociologija i prostor*, 45/177-178 (3-4): 321-338.
70. Zlatar, J. (2010). Odrednice turističke djelatnosti u smjeru održivog razvoja - primjer mjesta Povlja na otoku Braču. *Sociologija i prostor*, 48/186 (2): 247-272.
71. Žutinić, Đ. i Bokan, N. (2008). Selo - slobodan izbor ili sudbina mladih na selu (studija o seoskoj zajednici Vođinci). *Sociologija i prostor*, 46/180 (2): 143-160.

Ankica Marinović

Institute for Social Research in Zagreb, Croatia

e-mail: ankica@idi.hr

Period of Change: *Rural Sociology* becomes *Sociology and Space* (2006-2011, Volumes 44 - 49, Issues 171-191)

Abstract

Editor-in-chief from 2006 to 2011, the author analyses the period in which the journal, starting with a new concept and a new phase in its development, changed its name from *Rural Sociology* to *Sociology and Space*. In the introduction, circumstances are examined which brought about the change as well as the new Editorial Board. Then the new concept of the journal is looked at and the themes of articles and reviews from that period. In the conclusion, the author briefly looks back at good and bad moments of her six-year mandate and expresses an open and optimistic view of the future.

Key words: *Sociology and Space*, new phase of journal development, new editorial board.